

**PO
KOROŠKOM
(PO
KRANJSKOM)
ŽE DINA
ZREJLI...
STR. 2**

**»NAMÉ JE
DELO
VSIGDAR
VESELILO«
STR. 6**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 22. oktobra 2009 ☼ Leto XIX, št. 43

Čezmejno sodelovanje tudi na medijskem področju

Slovensko-madžarski obmejni prostor – kot kaže – je precej uspešen glede skupnih projektov. Pred dvema tednoma so bile podpisane partnerske pogodbe projekta Sosed k sosedu v okviru Operativnega programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Madžarska 2007-2013, prejšnji teden pa je potekal podpis sporazuma o partnerstvu pri projektu *Kulturno in medijsko sodelovanje obmejnega prostora med Rabo in Muro*, z akronimom Mura-Raba TV. Predstavitev projekta in podpis sporazuma sta se odvijala v ponedeljek, 12. oktobra 2009 na Generalnem konzulatu RS v Monoštru.

Projektne partnerje in predstavnike medijev je pozdravil generalni konzul RS Drago Šiftar, projekt pa so predstavili predstavniki partnerjev, Romeo Varga iz Regionalne razvojne agencije Mura d.o.o., Simon Balažic iz TV AS, István Dékány iz Gotthárd TV in Jože Hirnök iz Zveze Slovencev na Madžarskem.

Projekt, ki se izvaja v okviru Operativnega programa Slovenija – Madžarska 2007-2013, je delno financiran s sredstvi Evropske unije, in sicer iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Skupna vrednost projekta znaša 800.628,83 evra, pri čemer

Sporazum o partnerstvu so podpisali: (z leve) svetovalec za mednarodno sodelovanje na Regionalni razvojni agenciji Mura d.o.o. Romeo Varga, direktor TV AS-a Anton Weingerl, direktor TV Gotthárda István Dékány in predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnök

sredstva Evropske unije predstavljajo 646.507,75 evra, nacionalno sofinanciranje znaša 114.089,62 evra, projektni partnerji pa prispevajo lastni delež v višini 40.031,46 evra.

S projektom bodo realizirana vsa dosedanja prizadevanja na obeh straneh meje, da se vzpostavi skupni kulturni in medijski prostor, ki bo krepil vezi in spodbujal razvoj.

Tako bo v okviru projekta vzpostavljena neposredna digitalna televizijska povezava med Mursko Soboto in Monoštrom; tri porabske vasi (Gornji Senik, Dolnji

Senik in Sakalovci) in s tem 233 gospodinjstev bo opremljenih z optično povezavo; vzpostavljen bo »porabski televizijski studio«, kjer bodo na novo zaposlene štiri osebe; pripravljenih in predvajanih bo 260 oddaj v madžarskem in slovenskem jeziku, ki bodo predstavile življenje na obeh straneh meje in izvedena bosta dva medijska tabora za mlade iz Pomurja in Porabja.

Partnerji so si v projektu zadali naslednje cilje: čezmejno kulturno spoznavanje med Slovenci in Madžari, krepitev in spodbujanje regionalne kulturne identi-

tete, izboljšana dostopnost in povezava preko digitalne tehnologije ter dvig prepoznavnosti čezmejnega območja. Kulturne razlike znotraj območja sodelovanja so precejšnje in raznolike, predstavljajo pa dobro osnovo za sodelovanje. Z izmenjavo programa želijo partnerji doseči medkulturno spoznavanje ljudi na obeh straneh meje ter izkoristiti kulturne potencialne v območju sodelovanja za promocijo obmejnega območja. Kulturno spoznavanje vodi k preprečevanju izključenosti kulturno drugačnih skupin, v tem pri-

meru Porabskih Slovencev. Krepitev in spodbujanje regionalne kulturne identitete bo izvedena s čezmejnim medijskim in kulturnim sodelovanjem na lokalni in regionalni ravni. Ustanovljeno bo dopisništvo, preko katerega bo lahko čez televizijski medij v Porabju in Pomurju predstavljeno kulturno življenje in s tem okrepljena kulturna zavest manjšincev.

V okviru projekta bodo pripravljene dvojezične oddaje, izmenjava vsebinsko bogatega programa na obeh straneh meje bo prispevala k večji razpoznavnosti in privlačnosti čezmejnega območja.

Skupno izvajanje projektne aktivnosti, s katerimi bodo spodbujali kulturno izmenjavo v čezmejni regiji, bo prispevalo k večjemu izkoristku vloženih sredstev, tako finančnih kot strokovnih znanj, in širjenju poslovnih ter socialnih mrež vseh vključenih akterjev. Projekt bo imel pozitivne učinke na prebivalce v regijah, saj bo prispeval k boljšemu poznavanju življenja in navad v vključenih regijah. Projekt ima poseben pomen za Porabske Slovence, ki bodo krepili svojo kulturno identiteto v skupnem čezmejnem območju.

Nikoletta Vajda

Po Koroškom, (po Kranjskom) že dina zrejli...

»Po Koroškem, po Kranjskem že ajda zori...«, spejva pesem, stero smo se včili ešče kak mlajši v šauli. Istina, ka nej mejsec (oktober) pa nej vrejmen sta nej bila zatau, ka bi dina zrejlila, gda smo se z večino členov predsedstva Slovenske zveze pe-

tö plačuvajo. Kak smo čüli, nini mlajši tö skurok vsi (60 procentov) tak pridejo v šaulo, ka nika ne vejo slovenski, dapa do tretjoga klasa se tak dosta navčijo, ka začnejo gučati slovenski. (Naši školnicke bi leko pri njih dobili dosti dobri idej.) Jezik

Naša skupina na glavnem trgi Pliberka

lali prauti Celovci/Klagenfurti na avstrijskom Koroškom, dapa meni je zatok skauz po pauti ta nauta v pameti ojdlä.

Sedemnajset členov predsedstva se je 10. oktobra podalo na tau paut s ciljom, naj bi bole spoznali, kak živijo tam Slovenci, kak so organizirani. Pri planiranji pauti je nam bijo v veliko pomauč *Janko Kulmesch*, novinar, publicist, steri je nam nej samo vküppostavo program, liki nas je cejli den vodo tö.

Najprva smo se stavili v Celovci, gde nas je počako predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev (Karintiai Szlovének Nemzeti Tanácsa) gospod *Karel Smolle*, pa nam je tapravo, ka vse oni delajo. V Mohorjevi majo dvojezično šaulo, stera je ranč en keden pred tejm, ka smo mi bili pri njih, mejla 20-letnico. V šauli majo 93 mlajšov, 7 klasov pa 11 leranc pa školnikov. Kak nam je povedala ravnateljica *Marica Hartmann*, pri lerancaj pa školnikaj je najbolje fontoško, ka naj dobro gučijo slovenski. Zato ka za njih pejneze dobijo od rosaga, če stoj ne dela dobro, ga leko tapošlejo. Za druge stroške (fenntartási költség) dobijo pejneze od Mohorjeve, pa stariške sami

menjajo vsakši den, se pravi eden den včijo samo nemški, drugi den samo slovenski, ovak (v premoraj, popodneva) se pa probajo z mlajši samo slovenski pogučavati. Za male mlajše majo vrtec tö, za šaulare pa popodné varstvo.

V Mohorjevi iži majo ešče založbo pa tiskarno (kiadó és nyomda), stera letno vöda kakšni 60 knjig. Vödavljajo nej samo slovenske, liki nemške knjige tö, dosta delajo za rosage nekdanešnje Jugoslavije. Ka dobička (nyereség) majo od toga, tiste pejnaze dajo za šaulo, vrtec, dijaški daum, ka tisti dijaki, steri od daleč pridejo v slovensko gimnazijo, se majo gde držati.

Kak smo se pogučavali z gospa dom Karlom Smollejem, steri je dvakart bijo poslanec v avstrijskom parlamenti, pri njih je najvejša baja tau, ka so nej enotni (egységesek), majo dvej (zdaj že tri) organizacije, pa so deljeni ideološko (eni vlečejo na pravo, drugi na levo) tö, ka leko vöponüca avstrijska politika.

Če smo že bili na Koroškom, smo nej mogli mimo Gosposvetskega polja, vej je pa tau zibka slovenstva. Tü so ustoličevali

karantanske/koroške kneze (a karintiai fejedelmek trónra emelése). Ceremonija, gde je bilo tam prausno lüstvo, je tak bila, ka je paver najprva vöspitavo kneza, če de pravičen, dober gazda lidam, pa samo po tistim je leko te sedo na tron, velki stol iz kamna. Cejla ceremonija je potekala v slovenskoj rejči, vse do zadnjoga ustoličevanja leta 1414, gda je prej knez etak pravo pavri, steri je njemi slovenski gunčo: Ich verstehe deine Sprache nicht/Dja ne razmejm tvojo rejč.

Poglednili smo si cerkev Gospo Sveto, stera stoji na ravnici nej daleč od Krnskoga grada, po njinom Koroškoga grada. Tü so najprvo cerkev zozidali v 8. stoletji, naj bi bila že prva cerkev tö iz kamna, zatok, ka nej daleč od tec je bijo porüšeni rimski varaš Virun, gde je bilau zavolé kamna. Gnešjno gotsko formo je cerkev dobila kauli leta 1460. V tom kraji je odo vogrski krau Matjaž tö s svojo soldačijo, na njega spomina krogla iz štüka, stera visi pri vhodi na cerkveni dvaur. Nej daleč od tec, na granici med Slovenijo pa Avstrijo, je gora (hegy) Peca, v »želaudci« te gore naj bi počivo krau Matjaž s svojimi sodaki. Po legendi prej sedi pri stauli pa spi, njegva keca (brada) pa rasté kauli staula. Gda se keca sedemkrat zosüče kauli staula, te se zbidi pa pride rejšit slovenski narod. Naš vodič Janko nam je pravo, ka te Matjaž je po istini nej vogrski krau (Matija Corvin), liki je z gnakim menjom živo na Koroškom slovenski paver Kralj Matjaž (kak če bi se na Vogrskom nekaj piso Király Mátyás), steri je biu trno »trdi Slovenec« pa se je prauti Nemcom gordjemau za svoj narod. Dunajski dvor (bécsi udvar) – nej ka bi si Slovenci napravili svojga batrivnoga heroja (hős) – je raj vönajšo, ka je človek, steri spi pod Peco, vogrski Matija Corvin.

Naša naslednja postaja je bila Pliberk/Bleiburg, v tej občini so Slovenci trno aktivni. V tom

varaši majo svoj kulturni daum tö, steroga smo si ogledali. Sam varaš je najmenjši varaš v Avstriji, ma kauli 1000 lidi, v cejli občini (járás) pa živi kauli 4000 lidi.

Najprva smo si ogledali evropsko razstavo v njinom muzeji, keipi so gučali o tom, kakšen odnos (viszony) so meli moderni avstrijski slikarge (od začetka 20. stoletja) do vöre pa do Boga. Po razstavi nas je vodo nekdenešnji pliberški župan, deželni poslanec *mag. Raimund Grilc*, njegvo tolmačenje smo poslušali z oprejtimi lampami. Dosta nam je pripovejdo o Werneru Bergi, steri je bijo doma z Nemškoga, dapa tak se ma je povidlo na Koroškom, ka si je küpo paverski ram pa grünt pa je tam živo pa malo. Če rejsan je bijo Nemec, je rad emo Slovenec. Na njegvi kejpaj vidimo tau tö, kak so oni živali, kak so se oblačili. Najbole naleki spoznamo njegve keipe po tom, ka vse ženske nosijo vacalejge (rute), kak so je gnauksvejta nosile na Koroškom. Njegve ženske z vacalejgi bi leko bile naše porabske materé pa babice tö.

Pliberški kulturni daum je grato center kulturnoga dogajanja v občini pa eške daleč naokoli. Kak so nam prpovejdali kulturni referent mestne občine Pliberk mestni svetnik *Jurij Mandl*, podpredsednik društva Kulturni dom Pliberk *Blaž Kordež* pa tajnik Kulturnoga doma *Milan Piko*, so pred zidanjem kulturnoga dauma nej meli dvorano (terem), gde bi Slovenci meli svoje programe, nastope. Kakoli so datume kakšnoga programa dejvali es pa ta, v varaškoj dvorani so nigidar nej dobili mesto, Avstrijci so

vsigdar tau prali, ka je zasedana (foglalt). Zatok so pa te začnili zidati daum. Pomagala njim je Slovenija tö, dapa za tau, ka so dobili posojila (kölcsön), so ništrni od njih garantirali s svojo izov pa vsejm, ka so meli. Če bi

Cerkev Gospa Sveta

se njim nej zošikalo nazaj plačati dug, bi leko na boben prišli. V daumi majo velko dvorano za kauli 450 lidi, drugi najvejši pa tehnično najbolje opremljeni oder (színpad) na Koroškom, športno dvorano, prostore za glasbeno šaulo, za probe pevski zborov. Majo gostilno tö, stero so dali z arende, ranč tak kak ordinacijo za zobozdravnika. Ovak tö majo arendo tak za športnike kak za kulturnike. Za velko dvorano jim plačajo za eno prireditvev 220 evrov slovenska društva tö. (Samo za probe njim nej trbej plačuvati.) Kak so povedali, vsakši keden majo bar dva programa. Od tistoga mau, ka so odprli kulturni daum, so prej baukši odnosi (viszony) med njimi pa Avstrijci tö, oni se ne zapirajo, programe v daumi leko majo Avstrijci tö.

Ka se je nam ništrnim najbolje vidlo pri njih, je tau, kak so ponosni (büszkék) na svoje inštitucije, na vse tisto, ka delajo in konec koncev na tau, ka so Slovenci.

Marijana Sukič

SLOVENSKI PISATELJ LEV DETELA NA OBISKU PRI SLOVENCIH V SOMBOTELU

»Genij je podoben zvonu. Če hoče zveneti, mora svobodno nihati v etru. Ko se zadenejo v njega tuja telesa, onemi njegov vedri glas.« (Franz Grillparzer)

Medtem ko je v Sombotelu ob obisku Slovencev z Dunaja slovenski pisatelj Lev Detela bral odlomek iz svoje najnovejše knjige spominskih zapisov »Dunaj na poštni znamki«, sem občudovala njegovo perfektno obvladovanje slovenščine, značilno le za pisatelje velikega formata, njegovo temeljito poznavanje naših razmer ter zgodovine Madžarske, zgodovine Porabja. »On je največji, najbolj znan, kvalitativno, originalen in produktiven slovenski pisatelj izven meja Slovenije, kajti napisal je 39 knjig, 26 v slovenskem in 13 v nemškem jeziku,« ga je predstavil Slovincem v Sombotelu univerzitetni profesor gospod dr. Feliks Bister.

»Lev Detela je slovenski pisatelj, pesnik, prevajalec in publicist,« - lahko preberemo lakoničen povzetek njegove biografije na spletnih straneh, - »v Ljubljani je končal klasično gimnazijo in nato prišel s študijem slavistike. Leta 1960 je emigriral v Avstrijo, kjer je študij nadaljeval na dunajski univerzi. Od leta 1970 dela na Dunaju kot svobodni književnik in se posveča literarnemu ustvarjanju in publicistiki. Njegovo leposlovje je zaznamovano s pečatom političnega preganjanja in odseva pestrost, nasprotja in raznovrstnost evropske družbe.«

• *Nekje sem brala, da so bili razlogi za vašo prostovoljno emigracijo političnega značaja. Ali mislite, da v takratni Jugoslaviji vaš glas ne bi mogel zveneti tako vedro, kot če bi lahko svobodno »nihal v etru«, kakor je to zelo slikovito izrazil v svojem aforizmu Franz Grillparzer, velik avstrijski dramatik, epik in lirik.*

»Zvon je zagotovo mogočna prispevka svobodnega glasu. S svojim zvenom kliče v velike daljave in opogumlja, ozavešča ter bodri tudi tiste, ki so sredi stisk že skoraj onemeli. Ni čudno, da se ena najstarejših in v Ljubljani še vedno izhajajočih slovenskih literarnih revij, ki jo je ustanovil

leta 1870 na Dunaju pisatelj Josip Stritar, imenuje Zvon. Zdaj bo že skoraj petdeset let, odkar sem kot mlad študent zapustil takratno Jugoslavijo oziroma Slovenijo. Tam so zvonovi takrat vse prevečkrat, kot pravi Grillparzer, »zadevali v tuja telesa«. Toda kljub nevihtam in vetru, v katerem so morali zvoniti, se je njihova pesem slišala tudi v drugo ali tretjo vas, čeprav so zvonili včasih potihlo ali žalostno, tu in tam pa so celo morali utihniti. Bil bi neprimerno prevzetan, če bi zdaj zatrdil, da v času komunizma v Sloveniji in Jugoslaviji ni bilo dobrih pisateljev in zanimive literature. Naj omenim vsaj dva Slovence, pesnika in misleca Edvarda Kocbeka in romanopisca Lojzeta Kovačiča. V tedanji dirigirani družbi nista imela lahkega dela, vendar sta vztrajala v boju za zmago resnice. Njuna beseda je bila odmevna, čeprav je morala doneti proti vetru. Položaj pa je bil v Jugoslaviji gotovo boljši kot na Madžarskem ali v Sovjetski zvezi, kjer je Mihail Bulgakov v romanu Mojster in Margareta odkril v Moskvi, po kateri se v njegovem romanu sprehaja sam Satan, med ničvrednimi spekulanti, hinavskimi zahrbtnježi in povprečnimi intrigantskimi pisatelji le dva »pravičnika«: pisateljskega Mojstra (vendar v norišnici) in njegovo nekdanjo ljubico Margareto... A vsak človek je svet zase. V meni, nemirnem človeku, je bila že v ljubljanskih študentskih letih želja, da bi »zvenel drugače«, svobodneje, kritično, v širšem prostoru, v stiku s svojimi rojaki in istočasno v povezavi z odprtimi ljudmi najrazličnejših narodnosti v naročju velikega sveta. Morda je mladost norost. V mojem primeru je bila ta norost ustvarjalno uspešna, ker sem tudi v nemško literaturo, kot je ljubeznivo zapisal v neki kritiki v hamburškem tedniku Die Zeit pokojni češki satirik Gabriel Laub, s svojim črnim humorjem ponesel tako veliko razumevanja za (negativno) 'pozitivno', kot je mogoče le pri človeku s slovensko dušo in realno socialističnimi izkušnjami.«

• *Kako vam je v teku blizu petdesetih let uspelo ohraniti znanje maternega jezika na nivoju lirske kompaktnosti?*

»Nikoli, tudi v najbolj neugodnih okoliščinah, ne smem izgubiti stika z domačo materno besedo. Zelo veliko ti pri ohranjanju materinščine pomagajo dobre knjige. Čitati, čitati, brati, »šte-

Pisatelj Lev Detela

ti« - črke in besede v lepe misli, kot pravite v Porabju. Brez knjig bi bili narodi nemi in goli, sta vedela že sveta brata Ciril in Metod, ko sta pripravljala knjige za slovanske narode... Že kot otrok sem po cele ure prebil med knjigami. Tako je tudi danes, čeprav se to morda zdi čudno v dobi televizije, interneta in različnih drugih vizualnih pripomočkov in ponudb... Imel sem tudi srečo, da sem dolga desetletja izven Slovenije preživel v zakonu z mojo zdaj že pokojno ženo, slovensko pesnico Mileno Merlak. Tako je bila slovenščina stalno, skozi desetletja, tudi v družini s tremi sinovi na dnevnem redu, kot pogovor pa tudi kot poslušanje ob radiu, in kot aktualna beseda iz časopisa, revije in knjige... Poleg tega živi na Dunaju aktivna slovenska skupnost. V tej je veliko koroških Slovencev in priseljencev iz osrednje Slovenije... Ko sem po dobrem desetletju življenja izven Slovenije začel vzporedno s slovenskim ustvarjanjem pisati v nemščini - med drugim sem z nekaterimi avstrijskimi pisatelji ustanovil literarno revijo Log -, je primerjava med obema jezikoma oziroma med različnimi jeziki dodatno obogatila moj besednjak in izrazno moč.«

• *Približno koliko avtohtonih in priseljenih slovenskih pisateljev živi danes na Dunaju?*

»Dunaj od nekaj, še iz časov avstro-ogrske monarhije, ko je bil prestolnica naše skupne države, privlači slovenske avtorje. Za mnoge od teh je bil prava učna

šola življenja, okno s pogledom v nova obzorja, glavna odskočna deska v svet. Od Franceta Prešerna in Ivana Cankarja sega seznam pomembnih slovenskih literarnih imen, ki so se za nekaj časa ustavili v avstrijskem glavnem mestu in tu zapustili svoje sledi. Še danes prihajajo tudi mlajši pisatelji iz Slovenije v avstrijsko glavno mesto predstaviti svoje knjige in navezovati stike z avstrijskimi kolegi. Toda avtohtonih (od tu izvirajočih) slovenskih pisateljev na Dunaju tako rekoč ni. Pa tudi kar se priseljenih slovenskih avtorjev tiče, nas dandanes ni več veliko. Poleg mene samo še starejša dvojezična slovensko-nemška pesnica Tea Rovšek Witzemann in kak na Dunaju službujoč koroški Slovinc, na primer eksperimentalni pesnik Jani Oswald... Toda če se ozremo na Avstrijo kot celoto, ustvarja na njenih tleh več kvalitetnih in uglednih avtohtonih slovenskih avtorjev, koroških Slovencev, na primer Florjan Lipuš, Gustav Januš, Janko Messner, Andrej Kokot, Janko Ferk...«

• *Kakšni so sedaj vaši odnosi s Slovenijo, ki do konca devetdesetih let dejansko ni objektivno ocenila vaše literarne dejavnosti?*

»Kar trideset dolgih let nisem mogel v Slovenijo in moje knjige tam niso bile dostopne. Izhajale so v Trstu, Celovcu, Londonu, v Ameriki, na Dunaju... Bil sem prepovedan avtor. Ironija usode je, da so mi v tistem težkem času prinesle v Avstriji bralce in nagrade nekatere knjige, ki sem jih napisal v nemščini. V nemškem, švicarskem in avstrijskem časopisu sem tedaj pisal tudi o slovenski kulturi in literaturi, o njenih zanimivih in pomembnih pisateljih... Po letu 1990 pa se je odnos s Slovenijo izboljšal, v Ljubljani so mi natisnili več novih knjig in ponatisnili izbore iz prej tam nedostopnih del, prozo in poezijo. Lani in letos je izšlo v Sloveniji spet več mojih novih knjig, na primer zgodovinski roman o celjskih grofih Tri zvezde, pesniški zbirki Zvezde, zanke in Svetloba na škrlatni obali, spominska knjiga Dunaj na poštni znamki, v Celovcu pa je nedavno zagledala luč sveta pesniška zbirka Grške pesmi. Saj določene

publikacije, ki izidejo v zamejstvu in pri izseljencih, za bralce v Sloveniji zdaj niso več tabu (kot velikokrat nekoč), temveč si jih lahko izposojajo tudi v javnih knjižnicah. Seveda pa avtorja, ki živi izven osrednje domovine, še vedno pesti nekakšen deficit... Si »naš« in nisi »naš«, čeprav si naš... To velja v neki meri tudi za zamejstvo, ki ima svojo zgodovino, posebnosti in razvoj, tudi nekoliko drugačen jezik, kar je značilno za Slovence v Italiji, na avstrijskem Koroškem in še bolj v Porabju... Kljub temu da so odnosi dobri, prijateljski, povezovalni... To je psihološki pa tudi kulturnopolitični problem, ki nastane zaradi odmaknenosti, odsotnosti in političnih zaprek, s katerim se ubadajo tudi druge literature.«

• *Moje zadnje vprašanje je, ali vas nikoli ne muči domotožje po vaši stari domovini?*

»Ah, v prvih letih, ki sem jih prebil na tujih tleh, me je zelo mučilo domotožje. Vedno znova sem sanjal, da se ilegalno vračam čez mejo v Jugoslavijo, toda tam, na domačih tleh, sem se v sanjah moral skrivati pred oblastjo, ki me je hotela ujeti in aretirati. Zato sem sanjal, da moram spet nazaj v Avstrijo, kjer sem si ustvaril družino. Ponoči in po skritih poteh sem taval v mučnih sanjah nazaj v tujino... Te sanje so bile snov za povest »iz težkih dni«, snov za pravi roman 20. stoletja... Zdaj lahko prihajam svobodno in kadar hočem v mojo rodno Slovenijo, kjer imam mnogo prijateljev in me ljubeznivo sprejemajo... Toda to, kar sem nekoč občutil kot tujino, zame ni več tujina. Avstrijci zame niso več tujci, tudi niso le sosedi. So nekaj več. So del moje usode, mojega življenja. Skozi dolga desetletja na tujem postaneš nekakšna dvoživka, amfibija, Slovenec s posebno usodo, doma v Avstriji, vendar tudi z željo, da presežeš različne tukajšnje nezadostnosti in najdeš pot v pravo demokratično evropejstvo in povezovalno svetovljanstvo. Še vedno so namreč med nami lačni in zapostavljeni, drugačni in šibki, ki potrebujejo pomoč in zaščito.«

Suzana Gouth

OD SLOVENIJE...

Zakon o razvojni podpori pomurski regiji v obdobju 2010-2015

Slovenska vlada je pred dnevi sprejela predlog zakona o razvojni podpori pomurski regiji v obdobju 2010-2015. Cilj zakona je ohranitev in ustvarjanje novih delovnih mest. Cilj zakona, ki ga je vlada v državni zbor poslala za obravnavo po nujnem postopku, je po navedbah vlade s programskim pristopom in zagotovitvijo finančnih sredstev v regiji ustvariti pogoje za razvojno dohitevanje drugih slovenskih regij in ublažiti posledice finančne in gospodarske krize. Predlog zakona predvideva izvedbo programa spodbujanja konkurenčnosti pomurske regije, ki bo veljal v obdobju 2010-2015. Pripravljen naj bi bil v dveh mesecih, za realizacijo tega programa bo namenjenih 30 milijonov evrov, z njim pa želijo neposredno ustvariti 1000 novih delovnih mest. V okviru tega programa bodo naložbe usmerjene v poslovne in gospodarske cone, in sicer v vsebine, ki naj bi pomenile prednosti te regije - geotermalna energija in drugi obnovljivi viri energije, trajnostno kmetijstvo ter agroživilstvo in turizem. V Pomurju bo ustanovljena tudi projektna pisarna, ki jo bo kot novi državni sekretar v kabinetu predsednika vlade vodil Andrej Horvat. Pisarna bo delovala tri leta in izvajala omejeni program spodbujanja konkurenčnosti regije. Predlog zakona predvideva tudi davčne olajšave za zaposlovanje in za investiranje. Vlada ocenjuje, da bo uvedba teh olajšav znižala davčno obveznost zavezancev iz Pomurske regije za okoli 19 milijonov evrov. Poleg tega naj bi bila podjetja, ki bodo ustanovljena v obdobju od uveljavitve zakona do leta 2016, za šest let oproščena plačila davka na dobiček.

Član sveta pomurske razvojne regije so na svoji seji predlog omenjenega zakona načeloma podprli, a mu očitajo, da so v njem sredstva, ki bi jih dobili tudi sicer, in zahtevajo, da mora biti vsebovan v proračunu za 2010 in 2011. Največ očitkov je šlo na to, da je v zakon uvrščena tudi gradnja pomurskega vodovoda, ki se vleče že dolga leta, in bi morala biti tako in tako uvrščena v proračun, vendar je iz njega izpadla.

Monošter: XX. Slovenski slavistični kongres

Z MEDIJI DO IZMENJAVE POZITIVNIH VREDNOT MED MANJŠINAMI (2)

V okviru Slovenskega slavističnega kongresa je potekala okrogla miza o manjšinskih medijih. Prvi del prispevka ste lahko prebrali v prejšnji številki.

Na Koroškem so imeli od leta 1946 tedenske polurne radijske oddaje v slovenskem jeziku, kar množično poslušane tudi v Sloveniji, po desetletjih monopola avstrijske Radiotelevizije - ORF pa je začelo oddajati večje število regionalnih radijskih postaj, med njimi v Celovcu tudi Radio 2 in Radio Korotan, zdaj Radio Agora. V skupnem uredništvu, v razdeljenih programskih pasovih, pripravljajo dnevno 12 ur pretežno slovenskega ali dvojezičnega radijskega programa. Po sklepu vodstva avstrijske radiotelevizije bodo v slovenskih radijskih programih iz Celovca zastopani tudi Slovenci na avstrijskem Štajerskem, kot so že nekaj mesecev v televizijski oddaji Dober dan, Koroška; Dober dan, Štajerska, ki od letos lahko spremljajo gledalci na avstrijskem Štajerskem. Kot je na okrogli mizi povedal Bojan Waukounik, imajo stalne poslušalce, ki se s telefonskimi klici pogosto vključujejo v radijske oddaje.

Poleg elektronskih imajo koroški Slovenci tudi pomembne tiskane medije, med katerimi so najbolj uveljavljene Novice, ki so nastale leta 2003 z združitvijo Našega tednika in Slovenskega vestnika. V razpravi v Monoštru je sodeloval glavni urednik tednika Nedelja Hanzi Tomažič. Nedeljo je začela leta 1926 izdati Krška škofija, od leta 1988 uredniki več niso samo duhovniki. Ko so začeli ugotavljati, da število bralcev upada, so tednik pred tremi leti posodobili in vsebino prilagodili mladim bralcem. Tedniku dodajajo priloge o kulturi in

za družine, s čimer so tudi povečali število bralcev.

Novi Matajur, tedenski časopis Videmske pokrajine, bo prihodnje leto star 40 let. Vsebinsko in zelo velik pomen je predstavila dolgoletna urednica Iole Namor. Večina član-

zamejski medij, ampak medij za slovensko narodnostno skupnost v Italiji. Večletni problem, o katerem je bilo doslej več razprav tudi v Sloveniji, je, da niso zagotovljene tehnične možnosti za spremljanje programa v Benečiji in širšem

Udeleženci okrogle mize

kov je napisanih v krajevnih govorih, ker je v tem prostoru knjižni jezik italijanščina, kajti razen dvojezične šole v Špetru je v ostalih šolah rezijansčine le 7 ur (sedem, še z besedo, da ne bo pomote) v šolskem letu. Iole Namor je posebej poudarila vlogo Novega Matajura pri posredovanju informacij, utrjevanju in širjenju jezika in tudi pri povezovanju ljudi. O vlogi Novega glasa, ki nadaljuje poslanstvo Katoliškega glasu je govoril Jurij Paljk, medtem ko je Marij Čuk predstavil slovenske programe italijanske radiotelevizije v Trstu. Slovenske radijske oddaje pripravljajo od leta 1965, televizijske komaj od leta 1995. V celodnevem programu je 7 radijskih dnevnikov in vsak dan 20- do 25-minutni televizijski dnevnik. V skupnem radijskem in TV uredništvu dela 17 novinarjev, tehnična opravila so združena z italijanskim uredništvom, s katerim vzorno sodelujejo. RAI ima nekaj sodelovanja z RTV Slovenija in z avstrijsko radiotelevizijo. Marij Čuk je poudaril, da niso

prostoru Videmske pokrajine. Iz Italije se je na okrogli mizi predstavilo tudi Kulturno društvo Ivan Trinko, ki skrbi za periodične izdaje, med katerimi je najbolj znan Trinkov koledar.

Del razprave se je dotikal uporabe narečja v manjšinskih medijih, kar smo že zajeli v predstavljanju tako pisanih kot elektronskih medijev. Zanimivo, da je pri bolj uveljavljenih manjšinah naravno, da so mediji v knjižnem jeziku, pri ostalih je narečje pravilo. Tako je Primorski dnevnik pisan v knjižnem jeziku, v radijskih in TV oddajah so povsod odvisni tudi od znanja jezika med sogovorniki. Program monoštrskega radia je pretežno v narečju, celovškega v knjižnem jeziku, toda če bodo hoteli imeti sogovornike z avstrijske Štajerske, potlej brez narečja ne bo šlo. Pogosto je nekomu v Ljubljani, denimo na Radiu Slovenija, domala nemogoče dokazati, da živi na Madžarskem manj kot 20 pripadnikov slovenske manjšine, ki govorijo dobro ali vsaj pogojno dobro slovenski

knjižni jezik. S strokovnega vidika so govorili tudi o pravilih pri pisanju v narečju. V Porabju je lažje, ker je (bila) prekmurščina knjižni jezik, razlike so med gornjesenjskim in števanovskim govorom, besede iz knjižnega jezika so tudi v narečnih tekstih, ker narečje nima vse sodobne terminologije. Kot je povedala Marijana Sukič, se oslanjajo tudi na jezik iz molitvenikov; narečno govorjenje in pisanje se pogosto približuje knjižnemu jeziku.

Del razprave so namenili vprašanju, kako je z izmenjavo informacij med manjšinskimi mediji, kar je Marij Čuk iz Trsta ponazoril z osebno izkušnjo, da o Porabju ne ve skoraj nič. Poudaril je, da RAI vedno ne uspeva z dogovori za izmenjavo oddaj. Tako bi želeli predvajati oddajo Dober dan, Koroška (in zdaj Štajerska), vendar se z avstrijsko radiotelevizijo niso uspeli dogovoriti. Marij Čuk je še poudaril, da gre za interes politike, da je tako, kot je. Zlasti skromen je pretok informacij o pozitivnih vrednotah in dogajanju med manjšinami. Na tem področju ni uspelo tudi Slovenski manjšinski koordinaciji, ki je načrtovala skupno spletno stran in skupne publikacije (očemer so se pogovarjali ravno na seji v Monoštru). Kar se dogaja zdaj, je bolj odvisno od dogovarjanja in dobre volje posameznikov kot načrtnega sodelovanja. Ob podatku, da je v Evropi okoli 50 milijonov pripadnikov različnih manjšin, bi kazalo razvijati boljše sodelovanje med njihovimi tiskanimi in elektronskimi mediji. Tudi zadnjo temo z okrogle mize: Iskanje poti do mladih, smo bolj ali manj opisali pri dosedanjih vsebinah z razprave in ob poudarku, da univerzalnega načina pri tem ni na voljo.

ERNEST RUŽIČ

Razstava del Štefana Kuzmiča

BIL JE VELIKA IN POMEMBNA PREKMURSKA OSEBNOST

Vrstijo se prireditve, posvečene evangeličanskemu duhovniku in piscu Štefanu Kuzmiču ob 230. letnici smrti. Po Kuzmičevih dnevih v Puconcih je zdaj v soboški Pokrajinski in študijski knjižnici odprta razstava njegovih del, v nedeljo pa so v Puconcih odprli Protestantski dom Štefana Kuzmiča.

Na razstavi v knjižnici sta posebej omenjeni dve Kuzmičevi deli, in sicer Vöre krstsanszke

čanske cerkve na Slovenskem mag. Geza Erniša. Otvoritve se je udeležil tudi katoliški škof dr. Marjan Turnšek.

Škof mag. Geza Erniša je poudaril, da v vsakem obdobju živijo pomembne osebnosti, ki v svojem času niso dovolj ali sploh razumljene. Toda resnica pride prej ali pozneje na dan. To velja tudi za Štefana Kuzmiča in njegovo izjemno dejanje, prevod Nouvoga zakona. Zato

Dragocena dela Štefana Kuzmiča, ki jih hrani in tokrat predstavlja Pokrajinska in študijska knjižnica, so zmeraj zanimiva tudi škofu mag. Gezi Erniši.

kratki navuk, ki je izšel leta 1754, in prevod Nouvoga zakona ali Testamentoma iz leta 1771, ki je njegovo življenjsko delo. Ob teh najpomembnejših delih so predstavljena tudi druga, pri čemer je znano, da vrsta Kuzmičevih del ni ohranjenih. Štefan Kuzmič se je za duhovnika izobraževal v Sopronu, Győru in Bratislavi. Od leta 1755 je bil duhovnik v Surdu, kjer je tudi umrl. Na tamkajšnji cerkvi so mu pred leti odkrili spominsko ploščo, spomenik v rojstni vasi Strukovci pa so postavili oktobra 1973. Ob spomeniku sta v soboto občina Puconci in evangeličanska cerkvena občina Bodonci pripravili svečano položitev venca s kulturnim programom.

O pomenu dela Štefana Kuzmiča so ob otvoritvi razstave govorili bodonski duhovnik Simon Sever, direktor knjižnice Jože Vugrinec in škof evangeli-

je Kuzmičev ustvarjalni opus temelj prekmurstva, ki ga ne morejo omajati nobeni viharji. »Razstava je dokaz, da ohranjamo svojo dediščino in jo predajamo naprej,« je poudaril škof Geza Erniša in dodal: »Slovenskim reformatorjem, našim duhovnikom in piscem, smo lahko hvaležni za marsikaj - tudi za to, da so potrkali na naša srca, v njih zbudili nacionalno zavest, pravo krščansko vero in kljub vetrovom zgodovine, ki še posebno majhne narode velikokrat premetavajo drugače, kot bi želeli in zaslužili, da kljub vsemu temu stojimo in obstojimo.« Štefan Kuzmič je svoje delo opravljal zelo vestno. Zapisoval je vse, kar se je v cerkvi in cerkveni občini dogajalo. Je eden tistih, ki so si prizadevali, da bi tudi Prekmurci brali knjige v maternem jeziku.

Tekst in fotografija:
Ernest Ružič

Knjige za Porabje

13. oktobra je Slovenski kulturni in informativni center obiskala prof. dr. Zora Konjajev dr. med. Gospa Konjajev spremlja problematiko zamejskih Slovencev, med njimi tudi Porabcev, zato se je odločila, da bo del svoje bogate knjižnice podarila Porabju. Z nečakinjo Živo Vidmarjevo sta pripeljali več kot 70 knjig, največ beletristike in tudi precej Prešernovih koledarjev. Knjige bo SKIC podaril vaškim knjižnicam in tudi nekaterim posameznikom.

POPRAVEK

Gospa Marjana Hönigsfeld Adamič je poslala na prispevek Ernesta Ružiča Vse o vidri, kraljici voda, več dopolnitev, in sicer:

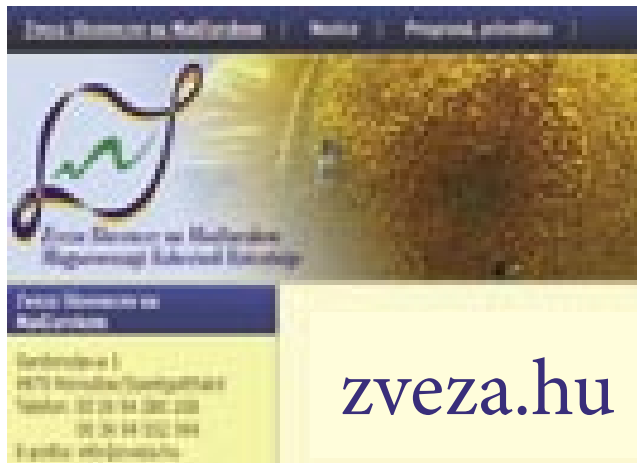
- 1,2 milijona evrov je bil vreden celoten projekt LIFE, ki je s 43 akcijami potekal štiri leta in pol. Vidrin informacijski center je le ena od teh akcij, nikakor pa ni bilo vanj vloženih čez milijon evrov, temveč ob upoštevanju lastnega dela prijavitelja projekt približno 200.000 evrov. Evropska komisija v projektih LIFE namreč ne dovoljuje večjih investicij v infrastrukturo. Tudi pogled na zgradbo nam pove, da ni mogla biti tako draga.

- Tudi samec vidre ni tako dolg, kot je napisano v članku. 120 cm je zgornja meja dolžine za vidrinega samca, toda z repom vred.

- Pisec me je tudi nekoliko »postaral«: vidro proučujem približno od leta 1980 (z nekaj prekinitvami); umanjkal je tudi preglas na mojem priimku.

- Stavek, »Koliko je zelo plašna, previdna in nočna žival, toliko bolj je krvoločna,« je nerazumljiv in ni iz našega nabora gradiv in se z njim nikakor ne moremo strinjati.

Avtor se spoštovani strokovnjakinji in bralcem opravičuje za namerne napake. S tole pripombo, da je stavek še kako »razumljiv«, če mu dodamo, »kot pravijo ribiči«. Kar pa, logično, ni v »naboru gradiv«.

... DO MADŽARSKE

Politični barometer

Če bi bile zdaj volitve, bi opozicijski FIDESZ volilo več kot trikrat toliko volivcev kot provladne socialiste. Po raziskavi agencije za merjenje javnega mnenja Sonda Ipsos, ki je bila opravljena med 1. in 8. oktobrom, bi 36 odstotkov (2,9 milijona) vseh volivcev dalo svoj glas stranki Viktorja Orbána, medtem ko bi socialiste volilo le 10 odstotkov (800 tisoč) volivcev. Po tej raziskavi nobena sedanja parlamentarna stranka ne bi prestopila potrebnega parlamentarnega praga. Tretja stranka madžarskega parlamenta bi bila desničarska stranka Jobbik, ki bi ji zaupalo 6 odstotkov volivcev. Visok je odstotek tistih volivcev, ki se še niso odločili, kateri stranki bi zaupali svoj glas ali pa sploh ne bi šli na volišče, teh je namreč 43 odstotkov.

Sorazmerje med dvema velikima strankama je še slabše, če se oziramo le na glasove tistih volivcev, ki se priznavajo kot pristaši določenih strank. Med temi bi dobil FIDESZ 65 odstotkov, socialisti pa le 17. Tudi v tem primeru bi bila tretja stranka parlamenta Jobbik, ki bi dobila 11 odstotkov glasov. Sedanjima dvema parlamentarnima strankama - liberalcem in Demokrskemu forumu - bi dal svoje glasove en, največ dva odstotka volivcev.

Kampanja za cepljenje proti novi gripi

Prejšnji teden je odbor za zdravstvo madžarskega parlamenta izdal stališče, v katerem piše, da je najboljša preventiva proti novi gripi cepljenje. Vlado je pozval, naj zanesljivo informira javnost o morebitni epidemiji in posledicah le-te. Zaprošil je zdravstvene delavce, naj tudi z lastnim cepljenjem dvignejo zaupanje ljudi do cepljenja in cepiva. (Določeni krogi domačih zdravnikov so namreč širili informacije, da s cepivom ni vse v redu.). Po podatkih ÁNTSZ je v drugem tednu oktobra obiskalo zdravnike kakih 16 tisoč ljudi s simptomi gripe ali podobnimi gripi, kar je 12-odstotna rast v enem tednu. Na Madžarskem so do zdaj potrdili 283 primerov nove gripe, 14 ljudi se je zdravilo v bolnišnicah, pet na intenzivnih oddelkih.

»Namé je delo vsigdar veselilo«

Človek v svojem življenji večkrat svetí, tašoga reda se malo stavi pa zmišlava, najbola pa te, gda ma obletnico rojstnoga dneva, pa gda je ta numera že malo vekša. Kak smo starejši, tak znamo bola poštvuvati svoj žitek. Gda smo ešče mladi, te se nika ne šté, gda smo v srednjij lejtaj, te že malo zmišlavamo, gda smo že starejši, te pa že znamo, kak bi trbelo živeti, ka bi trbelo ovak delati. Baja je tau, ka film (našoga žitka) samo gnauk vrtijo.

21. septembra so svetili *Gorejnja Rejza* (Korpič Ferencné) z Varaša osemdeseti rojstni den. Ob tej priliki sam je spitalo, naj mi pripovedajo malo od tej osemdeset lejt. Gdakoli je srečam, so vsigdar koražni, veseli pa dobro volau majo. Če pa nji poglednam, skur ešče zdaj, gda že znam, kelko so stari, težko dam valati. Deset lejt bi leko dolazatajili.

• *Rejza néni, niši velki sve tek ste meli 21. septembra, ta bi nam prajli, ka ste svetili?* »Zdaj sam bejla osemdeset lejt stara, zato smo svetili v soboto pa ešče v nedelo tü.«

• *Zdaj, če si nazaj mislite, kak vidite tej osemdeset lejt?* »Dosta lagvoga sam mejla, dobrog pa samo malo. Sploj dosta sam mogla delati vsigdar. Dja sam se v Števanovca naraudila, pa tam sam gorarasila. Dobro je bilau tam paulak pri gauštji. Ejstino, ka dosta divjačine je bilau, pa lisica nam je dosta tjür odnesla, dapa dobro smo se meli. Trinajset plügov zemlé smo meli, za sodake sam gvant prala, dosta sam se mogla mantrati. Sprvoga z materdjov same sva delale, gda so mlajši vekši bilej, te so že oni tü pomagali.«

• *Meli ste brata ali sestro?* »Edno sestro mam, Anuško, ona je od mena tri lejta starejša, pa dja tü dva mlajša mam, Karčina pa Klaro. Dja sam očo nej poznala, zato, ka gda je mati z menov kusta bejla, te so oča v Brazilijo odišli. Tam

so bili tresti lejt, deset lejt so pošilali gvant, potistim so pa tak taminauli, ka ništje nej vedo za nji. Tak ka brezi oča smo gorarasil.«

• *Zaka so oča v Brazilijo šli, pa gda je tau bilau?*

»Tau je 1929. leta bilau, pa pejnaze slöjžit so šli v Brazilijo, dapa domau so nikdar nej prejšli.«

• *Tjelko lejt ste bili v Števanovca?*

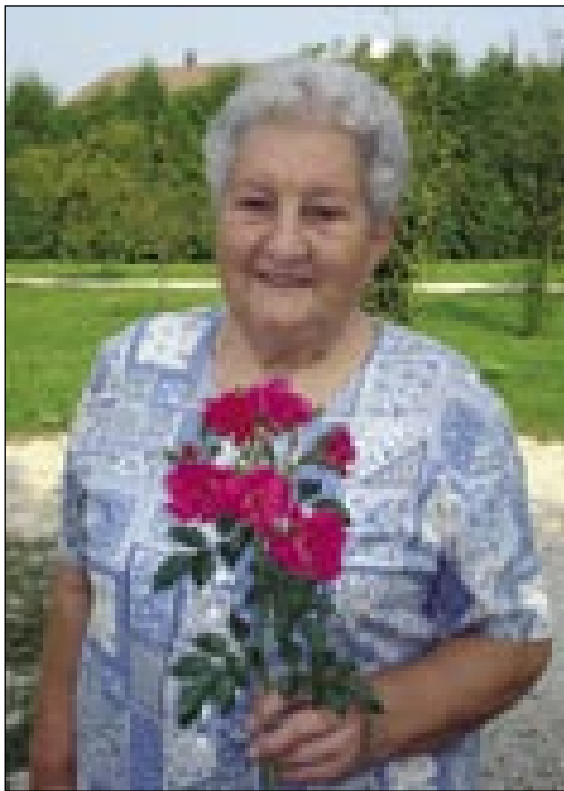
»Devettresti lejt. Sprvoga doma v rojstnom rami, potistim smo pa v očin ram šli, zato ka je tak bilau, ka domau prejde. Puno dugá je bilau, ka je mati vse vörejšila, dapa nej je domau prejšo. Dja sam očo samo na tjeipi vidla. Gda so mrli, te so se mati vüpali, ka malo nika do erbali, pa de malo latjejšje, dapa nej je tak bilau. Dosta pejnaz smo pocerali za notaroša, naslejdnja nikši dokumenti so ešče falili, pa tak smo te eden filer nej erbali.«

• *Brezi oča ste gorarasil, kak ste se tadržali, kak ste leko gazdiivali?*

»Dvej krave smo meli, pa vsigdar smo ešče edno telico krmili. Gda je sin Karči že malo vekši bejo, te je on poganjo, mati je pa orala. Sledkar pa naaupak bilau. Vleti smo štiri kosce meli, ka so nam dolapokausili, ali gda je žetva bejla, te smo tü mogli lüstvo zvati, pa tej so vsi plačani bilej. Velka pomauč je bejla tau, ka sam dja za sodake gvant prala, etak sam te par krajcarov leko parslöjžila. V pondejlek sam začnila prati, cejlak do četrtka. V petek sam pejglala, v soboto so pa odpelali. Tau je tak šlau vsikši tjeden.«

• *Ka ste delali vzima, gda je nej seno gvant?*

»Meli smo draut v tjöjnja, v iži, pa gde so lončarstje kale bile, tam pa na boti smo sišili. Tisti gvant je taši kusti bejo, ka žejve motje sam ga leko vözaprala pa posišila. Mejla sam eden velki škaf pa v tistom sam prala, cejli den sam v vodej bejla. Tak so mi tam nanikoj prišle nodjé pa rotjé.«

• *Kelšoga leta pa zaka ste prišli v Varaš?*

»1968. leta smo prišli v Varaš. Dja sam najprvin v Števanovca stejla ostati, gde sam si vözaglednila eden ram, kama bi v arando leko šli. Samo tisti ram so drugoma vödali. Tak so mi prajli, vej pa dosta ramov dje v Varaša, tam si tjöjpi enga. Tjöpji si, tjöpji, sam prajla, če nejmam pejnaz. Ka sam slöjžila, tisto je vse v bauto šlau, pa na krave, zato, ka telko sildja smo zato nej pripauvali, ka bi nam dojšlo. Sploj pa te, gda je sölja bejla. Tašoga reda so mi sodacke vodau pripelali, zato ka ovak ešče gvanta bi nej mogla prati.«

• *Kak ste te leko v Varaši ram tjöjpili?*

»Tak, ka Ercan vöjac (ujc), pa Čafardjina botra sta mi posaudila pejnaze. Pet ali šest ramov smo šli gledat, dapa

vsikši je bola lagvo vögledo kak tisti, steroga smo na konca tjöjpili. Sprvoga mi je sploj špajсно bilau tøj v Varaša, pa sploj dosta sam djaukala.«

• *Zaka?*

»Nejsam se mogla vcujvzeti, edno je tau bilau, drugo pa tau, ka sam puno duga bejla. Samo deset djezero forintov

sam mejla, ka sam za foglado dala, drugo so mi posaudili. Tau je sreča bejla, ka sam ešče pet lejt leko gvant prala, druga pomauč je pa tau bejla, ka sina Karčina so nej zvali za sodaka, pa je te on bejo tejsti, šteri je držino tadržo. Tak mi je te on leko pomagó gvant prati, te je v fabriki delo, ograderc sva mela, tjüre, zavce, bujcatje sva krmila. Dja sam v štrtoj stanila pa v paunauči sam dolalegla. Sploj dosta sam delala, ranč ne vej, kak sam leko tau ladala.«

• *Lani ste odali tisti ram pa ste stanovanje (lakás) tjöjpili. Kak se vam tü na štauki vidi, vcuj ste se že vzeli?*

»Na stare dni sam na stumbe prišla, dapa ovak je zato dosta baukše tøj. Nej nam trbej nalagati, vsigdar na toplo prejdeš domau. Tak sam tøj kak edna gospa. Delati mi dosta nej trbej, ka malo tjöjam. Če tak gledamo, tøj mi je dosta latjejšje pa lepše, dapa zato gda me (h)či Klara pri rama tapela, ka smo ga odali, srce mi zato bola začne klepati.«

• *Tak ste začnili pripovedati, ka nika dobroga ste nej meli v življenji, dja tak mislim, ka je zato moglo biti, če ranč nej dosta. Gvüšno je bilau kaj takšnoga, lej-poga, na koj je dobro nazaj misliti.*

»Vejn tisto, gda sam dekla bej-

la, tak do osemnajset lejt. Gda je človek mladi, te je brezi brig pa je koražen. Dja sam v bal nikdar nej ojdla, samo k meši, k večernici pa kaj po vesi. Dja sam vsigdar raj doma bejla, ali goba brala, depa namé je tau veselilo.«

• *Vi ste tü tak navezani bilej na mater kak vaš (h)či Klara na vas? Zato ka dja s Klarov vtjüper delam, pa vejn nega tašoga dneva, ka bi nej prajla: Tau moja mati tak tjüja, moja mati tak ma rada, moja mati tak prajla, ali dem domau, ka je moja mati sama doma.*

»Dja sam tü trno rada mejla svojo mater, pa Klara je vejn tü taša kak dja. Vsigdar sva dvejt vtjüpar, tak ka rejsan sva sploj navezane ena na drugo, pa prvin je tau tü tak bilau, že v Števanovca. Vejš, kak je tau, srmačko lüstvo bola vtjüper drži kak bogato.«

• *Če bi nej vedo, tjelko ste stari, nej bi pravo, ka ste osemdeset.*

»Vsikši tau pravi, ka ne gledam vö telko. Vejn dvajsti ji je bilau, steri so mi čestitali pa prajli, ka bi nej dali valati, ka sam telko stara. Moja mati je taša bejla, stera je tü bola mlado vögledala, kak je stara bejla. Drügo pa tau, ka vala Baugi dja vsakšo piknjo vej, ka je prvin bilau, vse se nazaj spominjam. Nodjé pa hrbet me bolijo, dapa zvöjn tauga se zato ne morem žaurgati. Dja sam v cejlo življenji sploj dosta delala, pa rada sam delala. Pa tau je ešče gnesden tak. Dja pomalek zato vsigdar kaj taštibram. Namé najbola tau mantra, ka več ne morem tak delati kak prvin, namé je delo vsigdar fejt veselilo.«

Rejza néni, dja vam dobro zdravdje želej, bojte vsigdar tak koražni, kak ste do tejga mau bilej. Dosta ste delali, ste se mantrali, zdaj počivajte, uživajte, vejpa tau ste si vi že poduploma zaslöjžili.

Karči Holec

OTROŠKI

SRAKINO GNEJZDO SRAKE ČRNEMLAKE

Na starom oreji si je mlada sraka v luknji naprajla gnezdo. Istina, ka je una mlada sraka gé, depa ranč tak vej kradnoti, kak tou delajo velke srake. Ja, kakšna sraka pa bi bila, če bi tou nej vedla delati, ka nej? Že od najbole mladi noug go zovejo sraka Črnamlaka. Tou pa zato, ka se najraj drži tam pri Črni mlakaj. Kradne, kradne pa vseposedi, samo naj se njoj prilika pokaže. Tak kak tistoga dneva, gda je najšla...

TIKVI

Kak stoj povej rejč tikvi, si zbrodimo na najbole žmani oli na svejti. Ja, zbrodimo si na tikveni oli. Ka pa srake, ka ne delajo olija? Une si gvüšno od tikvi vcejlak ovak brodijo. Če sploj vejo, ka so tou tikvi. Pa če sploj vejo, zakoj nam lidam sploj tikvi trbej?

Bila je gesen, kakša je nej vsikšo gesen. Tikvi je bilou kak nej vsikšo gesen. Pa velke so bile, kak so nej vsikšo gesen. Sraka Črnamlaka ji je gledala pa li gledala. Njeni mouž Marjetica ranč tak. Gledala sta je pa li gledala, kakše lejpe farbe so bile, vsikši den bole. Na sunci pa so se svejtile kak gezero pa gezero mali sunc. Nagnauk je več nej bilau samo edno sunce gor na nebi. Nej, nagnauk je bilou samo tisto sunce na nebi, pa eške dosta, dosta sunc na zemlej.

»Tau je nika nej vredi! Sunce je leko samo na nebi,« se je čednila sraka Črnamlaka.

»Tau je rejsan nika nej vredi! Kak praviš, sunce je leko samo na nebi,« se je čedniu Marjetica tō.

»Depa ne smejava ta doj do tej mali sunc. Leko naja spečejo, leko

zgoriva,« se je postrašila sraka Črnamlaka, gda je njeni Marjetica že leto proti njivam s tikvi.

»Eške dobro, ka si mi tau prajla. Rejsan nemam nikšne pameti,« je cejli postrašeni prileto nazaj k njoj.

Takstalekosamogledala, kak so se tikvi vse več pa vse bole zrejlile. Kak so vse bole bile kak sunce. Dokejč so nej na njivo prišli lidge. V rokaj so meli tupače pa velke kante. Oba nagnauk sta že škela kričati, aj dejo doj. Oba sta že škela raščati, ka je sunca gor vužgejo. Pa eške prva, kak sta tau naprajla, je prva tikev že raznok zletejla. Možakar jo je s topačo na pau včesno. Ženske so že začnole goškice vōbrati. Sraka Črnamlaka pa Marjetica sta nej mogla vōrvati svojim očam. Kak je tau mogauče? Kak leko sunce nikak samo tak raznok včesne? Kak leko potejm eške iz njega nika samo tak vōbere? Gledala sta pa li gledala. Njiva sta gledala, lidge pa so goškice tadale vōbrali pa je metali v kante. Prauti večeri so zgotauvili. Pa je sunce tō odišlo ta za lejs. Tam so ostanoli samo polonje sunc. Njiva pa sta eške vcejlak nika nej razmejlja.

Na drugi den je sunce nej gor prišlo. Na, bilau je na nebi, depa skrili so ga kusti oblaki. Tak kusti, ka je redno mrzlo gratalo. Sraka Črnamlaka pa Marjetica sta samo žalostno gledala ta gor. Pa sta gledala ta doj. Nin je več sunca nej bilou. Pa vse bole njiva je mrzlo bilou. Vküper sta se stiskavala pa trepetala.

»Na, zdaj pa mava! Mraz je, kak bi sunca sploj nigdar nej bilou,« se je čemerila sraka Črnamlaka.

»Ja, zdaj pa mava, ka nama je nej trbelo! Kak bi sunca nigdar nej bilau. Bole, ka bi si tisto eno sunce es v gnezdo prinesla. Nej bi naja mrzlo bilau,« se je trno modrijasto čemeriu Marjetica.

»Tak kak praviš, mauž moj! Depa kesno je. Lidge so bujli vsikšo sunce na zemlej. Zatoga volo pa je zdaj takši mraz,« je bila eške bole čedna sraka Črnamlaka.

Tak sta se zgučavala. Pa sta se tadale čemerila na lidi, ka so sunca raznok mlatili pa je zdaj zatogavolo tak nagnauk mrz prišo v krajino. Tej grdi lidgé, ka ne vejo, ka sunce moraš na meri njati.

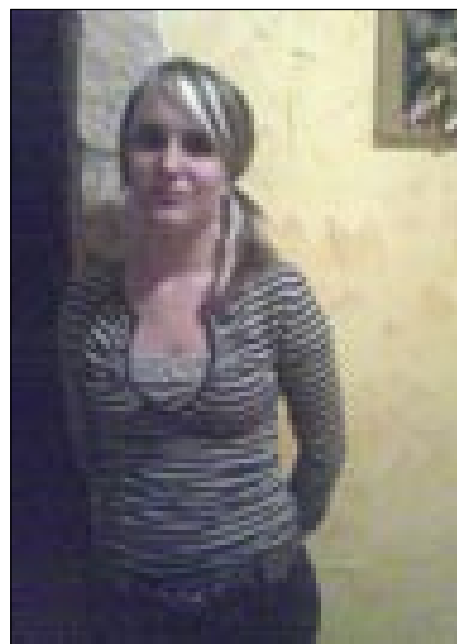
Miki Roš

Dijakinja, ki je ponosna na svoje korenine

KOTIČEK

Dóra Hegyi je dijakinja monoštrske gimnazije. Zdaj obiskuje 11. b-razred. V nultem letniku se je učila angleščino, za drugi tuji jezik pa si je izbrala sloven-

maga. Zdi se mi tudi to pomembno, da ohranimo naše porabske običaje in korenine. V prihodnosti imam tudi načrte v Sloveniji.

• Kaj delaš v prostem času?

»Zelo rada igravam roko. Večkrat obiščem babico na Dolnjem Seniku. Med tednom, če se mi ni treba veliko učiti, brskam po internetu, konec tedna pa, če imam možnost, rada hodim na zabave.«

• Kaj načrtuješ po končanju gimnazije?

»Po končani gimnaziji bi rada študirala v Sloveniji. Eno leto bi gotovo ostala tam na celoletni šoli slovenskega jezika. Potem pa, upam, da mi bo všeč in bom končala študij v Sloveniji.«

Martina Zakoč

ščino. Tudi ta ji ne dela veliko težav, saj se je pri babici že nekaj naučila.

• Zakaj si se odločila za slovenščino?

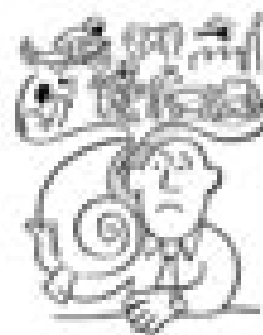
»Zato, ker imam slovenske korenine. Saj že do takrat, ko sem se začela učiti slovenščino na gimnaziji, me je babica veliko naučila. Zdaj mi še tudi veliko po-

ALI STE VEDELI ...

ZAKAJ V POLŽJI HIŠI ŠUMI MORJE?

ZARADI ŠUMA V OKOLICI IN ŠUMA ZARADI PRETAKANJA KRVI BLIZU UŠESA.

Polžja hišica izbere in ojači del šuma. Različno velike polžje hišice ojačijo različne dele šuma.

Slovarček:

polžja hiša – csigaház
šum – nesz, zaj
pretakanje – áramlás
ojačiti – felerősít

(Vir: www.h-e.si)

KAUT

MLAŠEČI

PETEK, 23.10.2009, I. SPORED TVS

6.10 KULTURA, 6.15 ODMEVI, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.10 SREBRNOGRIVI KONJČIČ, 9.35 KARATEISTKA AŠA, DOK. FILM, 9.50 ENAJSTA SOLA, 10.20 JASNO IN GLASNO, 11.25 TO BO MOJ POKLIC: DIMNIKAR, 12.20 OSMI DAN, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 OPERACIJA VALKIRA, ANG. DOK. odd., 14.10 POGLED NA ... FORTUNAT BERGANT: JOŽEF ANTON BARON CODELLI, 14.20 SLOVENSKI UTRINKI, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 DOKTOR PES, RIS., 16.00 RISANKA, 16.05 IZ POPOTNE TORBE: VRTNI SAFARI, 16.20 LINUS IN PRIJATELJI, NORV. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.20 POSEBNA PONUDBA, 17.50 DUHOVNI UTRIP, 18.05 ANICA IN JAKOB, OTR. NAN., 18.40 LOJZEK, RIS., 18.45 ZAKAJ, RIS., 19.00 DNEVNİK, VREME, ŠPORT, EUTRINKI, 19.55 HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA, 20.30 NA ZDRAVJE!, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 POLNOČNI KLUB, 0.15 DUHOVNI UTRIP, 0.30 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNİK 23.10.1991, 0.55 DNEVNİK, 1.25 DNEVNİK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.50 INFOKANAL

PETEK, 23.10.2009, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 10.25 TV PRODAJA, 10.55 GLASNIK, 11.20 PODOBA PODOBE, 11.45 EVROPSKI MAGAZIN, 12.15 ČRNO BELI ČASI, 12.30 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNİK 23.10.1991, 13.00 ŠPORT ŠPAS, 13.30 NA UTRIP SRCA, 15.45 TV PRODAJA, 16.15 CIRCOM REGIONAL, 16.45 MINUTE ZA ..., 17.15 MOSTOVI - HIDAK, 17.50 V DOBRI DRUŽBI Z BLAZEM, 18.50 ZLATA ŠESTDESETA - PERO DIMITRIJEVIČ IN VLADIMIR STIASNY, 20.00 IN VENDAR SE VRTI, DAN. DOK. odd., 20.50 KINGDOM, ANG. NAD., 21.40 STRAH PRED PAJKI, AM. FILM, 23.25 KRJAVA POROKA, NEMŠ.-BELG. FILM, 0.55 GANDŽA, AM. NAD., 1.25 ZABAVNI INFOKANAL

SOBOTA, 24.10.2009, I. SPORED TVS

6.15 KULTURA, ODMEVI, 7.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE, 7.30 PRAVLJICE IZ MAVRICE: ČARODEJNI DIMNIKAR; MIHEC IN MAJA: METODA NERODA, OTR. SER.; NOTKOT: SKRIVNA DEDIŠČINA, LUTK. SER.; RIBIČ PEPE: ČRKA Č IN ČRNO MELJ, OTR. NAD., 9.25 CVETKA IN MARJETKA, FINSKI FILM, 10.45 POLNOČNI KLUB: UPOR NA DVORIŠČU, 12.00 TEDNIK, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 GLASBENI SPOMINI Z BORISOM KOPITARJEM, 14.15 SHILOH - ŽIVLJENJE Z DRUŽINO, AM. FILM, 15.55 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 16.10 ZDRAVJE, 16.30 UŠODA, 16.35 NASVET, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 OZARE, 17.25 SOBOTNO POPOLDNE, 17.25 ZAKAJ PA NE, 17.40 NA VRTU, 18.05 NAGRADNA IGRA, 18.10 Z DAMIJANOM, 18.40 MALA KRALJIČNA, RIS., 19.00 DNEVNİK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 20.05 MAURICE RICHARD, KAN. FILM, 22.25 POROČILA, VREME, ŠPORT, 23.00 HRI-BAR, 0.05 KDO POBJIJA KIFELJCE?, ANG. NAD., 0.55 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNİK 24.10.1991, 1.20 DNEVNİK, 1.40 DNEVNİK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.05 INFOKANAL

SOBOTA, 24.10.2009, II. SPORED TVS

6.30 ZABAVNI INFOKANAL, 7.05 SKOZI ČAS, 7.15 TV PRODAJA, 7.45 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNİK 24.10.1991, 8.10 POLEMKA, 9.10 POSEBNA PONUDBA, 9.35 SV. POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, VELESALOM (Ž), 11.00 CIRCOM REGIONAL, 11.30 MINUTE ZA ..., 12.00 ZGNZ - BIG FATHER/2, 12.35 SV. POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, VELESALOM (Ž), 13.40 IN VENDAR SE VRTI, DOK. odd., 14.30 SAMO BEDAKI IN KONJI, HUM. NAD., 15.20 TV PRODAJA, 15.50 PTUJ - VEČER SPOMINOV, 17.55 METZ: KOGOMET, TEKMA LIGE PRVAJIN: METZ - KRIM MERCATOR, 17.55 NOGOMETNI MAGAZIN FIFA, 20.00 NOGOMET, TEKMA PRVE LIGE: RUDAR - LUKA KOPER, 22.15 BLEŠČICA, 22.45 ALPE-DONAVA-JADRAN, 23.15 ŽIVLJENJE JE LEPO, IT. FILM, 1.10 ŠTEVILKE, AM. NAD., 1.55 ZABAVNI INFOKANAL

NEDELJA, 25.10.2009, I. SPORED TVS

7.00 TELEBAJSKI, OTR. NAN., KDO JE MAŠKARA, RIS.; MARČI HLAČEK, RIS. NAN., 9.50 ŠPORT ŠPAS, 10.20 SKRIVNOSTI VZHODA, FR. DOK. NAN., 10.50 PRISLUHNIMO TIŠINI, 11.20 OZARE, 11.25 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 NA ZDRAVJE!, 14.30 PRVI IN DRUGI, 15.00 NLP, 15.00 GLASBENI TROBOJ, 15.15 ŠPORTNE NOVICE, 15.20 GLASBENI TROBOJ, 15.40 NEDELJSKO OKO Z MARJANOM JERMANOM, 15.50 ŠPORT, 16.00 DRUŽABNA, 16.30 KUHAŠKA ODDAJA Z NIGELLO LAWSON, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 NLP, 17.25 FOKUS, 18.25 ŽREBANJE LOTA, 18.40 MAKŠ IN RUBI, RIS., 18.45 POKUKAJMO NA ZEMLJO, RIS., 19.00 DNEVNİK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 19.55 SPET DOMA, 21.45 PORTRET MIMI MALEŃSEK, 22.45 POROČILA, VREME, ŠPORT, 23.10 KOMISAR IN MORJE, NEMŠ. NAD., 0.45 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNİK 25.10.1991, 1.10 DNEVNİK, 1.30 DNEVNİK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.00 INFOKANAL

NEDELJA, 25.10.2009, II. SPORED TVS

6.30 ZABAVNI INFOKANAL, 7.30 SKOZI ČAS, 7.40 TV PRODAJA, 8.10 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNİK 25.10.1991, 8.35 GLOBUS, 9.05 PIHALNI ORKESTER LOGATEC, 9.35 SV. POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, VELESALOM (M), 11.00 TV PRODAJA, 11.30 POMAGAJMO SI!, 12.00 RAD IGRAM NOGOMET, 12.35 SV. POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, VELESALOM (M), 13.30 TURBULENCA: STRAH, 14.20 ALPE-DONAVA-JADRAN, 14.55 NOGOMET, LIVERPOOL - MANCHASTER UNITED, 17.00 KONCERT, 18.00 POLICISTA IN ROPARIJA, FR. FILM, 20.00 ZAKLJUČNA SLOVESNOST 44. BORŠTNIKOVEGA SREČANJA, 21.10 GLEDALIŠKA PREDSTAVA, 22.40 SUZANNAH, NORV. DRAMA, 23.30 NA UTRIP SRCA, 23.30 SKLADATELJ V VOJAŠKI UNIFORMI, 23.30 GLASBENA ODDAJA, 0.20 DEADWOOD, AM. NAD., 1.10 NEPREMAGLJIVA SILA, AM. FILM, 2.55 ZABAVNI INFOKANAL

PONEDELJEK, 26.10.2009, I. SPORED TVS

6.30 UTRIP, ZRCALO TEDNA, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.10 SMRKCI, RIS., 9.35 ANIMALIJA, RIS., 10.00 ČAROBNI MLINČEK, 10.05 ZVERINICE OD A DO Ž, 10.15 ŠPORT ŠPAS, 10.40 VRTNI SAFARI, 11.05 RDEČI NOSKI - KLOVNI ZDRAVNICI, 11.30 FRANČEK SPET V ŠOLI, RIS., 12.20 DANI, DAN. NAD., 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 PO TRAVNIKIH... S STANETOM SUŠNIKOM: ORHIDEJE, 13.40 DENIS NOVATO S PRIJATELJI, 15.00 POROČILA, 15.10 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.45 VISOKO HRIBOVJE, LUTK. NAN., 16.10 AJKEC IN UMETNINE IZ LESA, 16.25 RIBIČ PEPE: ČRKA Č IN ČRNO MELJ, OTR. NAD., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 GLASBENI SPOMINI Z BORISOM KOPITARJEM, 18.25 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 18.40 HUPKO, TROBILKA IN PIHEC, RISANKA, 18.45 TONI IN BONI, RIS., 19.00 DNEVNİK, VREME, ŠPORT, 19.55 TARČA, 21.10 UMAŽANI PLES, AM. NAD., 21.35 NA LEPŠE, 22.05 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.10 PISAVE,

23.35 GLASBENI VEČER, 1.10 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNİK 26.10.1991, 1.40 DNEVNİK, 2.15 DNEVNİK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.45 INFOKANAL

PONEDELJEK, 26.10.2009, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 9.45 TV PRODAJA, 10.15 SOBOTNO POPOLDNE, 12.25 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.15 TV PRODAJA, 13.45 PIHALNI ORKESTER LOGATEC, 14.00 SLOVENSKI UTRINKI, 14.30 POSEBNA PONUDBA, 14.50 RAD IGRAM NOGOMET, 15.20 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNİK 26.10.1991, 15.50 OSMI DAN, 16.35 ALPE-DONAVA-JADRAN, 17.05 PRVI IN DRUGI, 17.30 TO BO MOJ POKLIC, 18.00 PARIZ, DOK. SER., 19.00 DERREN BROWN, MISELNI TRIKI, 19.10 IZ SOBOTNEGA POPOLDNEVA: ZDRAVJE, USODA, NASVET, 20.00 NATIONAL GEOGRAPHIC, AM. DOK. SER., 21.00 STUDIO CITY, 22.00 POZDRAV AFRIKI, NOGOMETNA ODDAJA, 22.30 KNJIGA MENE BRIGA, 22.50 JAZ, KUBRICK, ANG. FILM, 0.10 NATIONAL GEOGRAPHIC, AM. DOK. SER., 1.05 ZABAVNI INFOKANAL

TOREK, 27.10.2009, I. SPORED TVS

6.10 KULTURA, ODMEVI, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.10 POLICAJ IN CEFIZELJ, LUTK. IGRIČA, 9.35 HVALEŽNI KIPCI, 9.40 ČRKA Č IN ČRNO MELJ, OTR. NAD., 10.05 MAČEK IN VRAG, 10.10 EVA IN KOZEL, odd., ZA OTROKE, 10.15 AJKEC IN UMETNINE IZ LESA, 10.35 ZGODBE IZ ŠKOLJKE, 11.05 ODDAJA ZA OTROKE, 11.35 VITEZI MIHOVE DELAVNICE, RIS. FILM, 12.20 DANI, DAN. NAD., 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.40 PISAVE, 14.05 DUHOVNI UTRIP, 14.20 OBZORJA DUHA, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 MARČI HLAČEK, RIS., 16.05 SKRIVNA DRUŠČINA, LUTK. SER., 16.25 SKRIVNOST ZASUTIH MEST, DOK. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 LOV NA ČAROVNICE, DOK. SER., 18.00 ZGNZ - BIG FATHER/2, 18.30 ŽREBANJE ASTRA, 18.40 FLETNI GAJI, RIS., 18.45 POKUKAJMO NA ZEMLJO, 19.00 DNEVNİK, VREME, ŠPORT, 19.55 PIRAMIDA, 21.00 DOSJE, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 ZGODBA O INDIJI, ANG. DOK. SER., 0.00 PRAVA IDEJA!, 0.25 LOV NA ČAROVNICE: NA GRMADO S ČAROVNICO!, 0.55 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNİK 27.10.1991, 1.20 DNEVNİK, 1.55 DNEVNİK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.20 INFOKANAL

TOREK, 27.10.2009, II. SPORED TVS

6.00 INFOKANAL, 6.30 TV PRODAJA, 7.00 DOBER DAN, KOROŠKA, 7.30 CITY FOLK, 7.55 NATIONAL GEOGRAPHIC, 8.45 NA LEPŠE, 9.15 NLP, 12.20 GLASBENI SPOMINI Z BORISOM KOPITARJEM, 13.15 BLEŠČICA, 13.45 STUDIO CITY, 14.40 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNİK 27.10.1991, 15.05 POZDRAV AFRIKI, 15.35 PRISLUHNIMO TIŠINI, 16.05 TV PRODAJA, 16.35 KOŠ, 17.00 GLASNIK, 17.25 MOSTOVI - HIDAK, 18.00 V DOBRI DRUŽBI S SMILJANOM, 19.00 VEČERNI GOST: NEŽA MAURER, 20.00 MUZIKAJTO: JIMI HENDRIX, 20.35 GLOBUS, 21.05 PRAVA IDEJA!, 21.30 OBRAZI DRUGAČNOSTI, DOK. SER., 22.00 NININO POTOVANJE, ŠVED. FILM, 0.00 NADALJEVANKA, 1.30 DERREN BROWN, MISELNI TRIKI, 1.45 INFOKANAL

SREDA, 28.10.2009, I. SPORED TVS

6.10 KULTURA, 6.15 ODMEVI, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.10 MARČI HLAČEK, RIS., 9.30 RISANKA, 9.40 VISOKO HRIBOVJE, LUTK. NAN., 10.05 O ZAČARANI SKLEDI IN ŽLICI, LUTK. PREDSTAVA, 10.40 VILJEVE TEŽAVE, 10.45 PRIJATELJA, ODDAJA ZA OTROKE, 10.50 SKRIVNA DRUŠČINA, LUTK. SER., 11.15 DEKLICA, KI JE REŠILA NEBESA, KRATKI FILM, 11.30 DANI, DAN. NAD., 12.00 ZGNZ - BIG FATHER/2, 12.25 KNJIGA MENE BRIGA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 TARČA, 14.25 ALPE-DONAVA-JADRAN, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 SKRIVNI SVET MEDVEDKA BENJAMINA, RIS. NAN., 16.10 POD KLOBUKOM, 16.45 RISANKA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 TURBULENCA: NADARJENOST, 18.25 ŽREBANJE LOTA, 18.40 ROBOTKI, RIS., 19.00 DNEVNİK, VREME, ŠPORT, 20.05 GOYEVE PRIKAZNI, AM. FILM, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.10 OMIZJE, 0.25 TURBULENCA: NADARJENOST, 1.15 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNİK 28.10.1991, 1.40 DNEVNİK, 2.15 DNEVNİK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.40 INFOKANAL

SREDA, 28.10.2009, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 8.45 TV PRODAJA, 9.15 GOSPA PISATELJICA, PORTRET MIMI MALEŃSEK, 10.10 DOSJE, 11.00 SPET DOMA, 12.45 HRI-BAR, 13.45 LOV NA ČAROVNICE, DOK. SER., 14.15 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNİK 28.10.1991, 14.40 PRAVA IDEJA!, 15.05 GLASBENI VEČER, 16.35 TV PRODAJA, 17.05 MOSTOVI - HIDAK, 17.35 ČRNO BELI ČASI, 17.55 SAMO BEDAKI IN KONJI, ANG. HUM. NAD., 18.45 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 19.00 NA VRTU, 19.25 Z DAMIJANOM, 20.00 OB DNEVU RTV, 20.30 LA VIE EN ROSE, MEDNARODNI VEČER ŠANSONOV 2009, 22.30 RUDI ŠELIGO: LEPA VIDA, 0.25 SLOVENSKA JAZZ SCENA, 1.25 ZABAVNI INFOKANAL

ČETRTAK, 29.10.2009, I. SPORED TVS

6.10 KULTURA, ODMEVI, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.10 PETER STRAH, LUTK. MUZIKAL ZA OTROKE, 9.40 ABC - LILI NOVY, OTROŠKE PESMICE, 10.05 SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE, 10.10 KRALJIČNA NA ZRNU GRAHA, odd., ZA OTROKE, 10.15 POD KLOBUKOM, 10.50 ODDAJA ZA OTROKE, 11.10 TEMNA STRAN LUNE, MLAD. FILM, 11.55 DANI, DAN. NAD., 12.25 BERLIN, BERLIN: AJA, NEM. NAN., 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA, 13.50 PIRAMIDA, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 ANIMALIJA, RISANA NANIZANKA, 16.05 VADIM NA PLESISČU, DOK. FILM, 16.20 ENAJSTA SOLA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 DOLGCAJT, 18.30 ŽREBANJE DETELJICE, 18.40 SIMFONORIJE, RIS., 18.45 PUJA PEPA, RIS., 19.00 DNEVNİK, VREME, ŠPORT, 19.55 TEDNIK, 20.55 20 LET PO PADCU ŽELEZNE ZAVESE: LECH WALENSA - PREGLED DVEH DESETLETJI, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 OSMI DAN, 23.35 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNİK 29.10.1991, 0.00 DNEVNİK, 0.35 DNEVNİK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.00 INFOKANAL

ČETRTAK, 29.10.2009, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 9.25 TV PRODAJA, 9.55 SANJSKA POTOVANJA: QUEENSLAND, ANG. DOK. SER., 10.45 TURBULENCA: NADARJENOST, 11.35 OMIZJE, 12.45 GLOBUS, 13.15 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNİK 29.10.1991, 13.40 PO TRAVNIKIH... S STANETOM SUŠNIKOM: ORHIDEJE, 14.05 NA LEPŠE, 14.35 SLOVENSKA JAZZ SCENA: 15.30 TV PRODAJA, 16.00 EVROPSKI MAGAZIN, 16.30 LYNX MAGAZIN, 17.00 MOSTOVI - HIDAK, 17.30 TO BO MOJ POKLIC, 18.00 ŽELITE, MILORD?, ANG. HUM. NAD., 19.00 DRUŽINSKE ZGODBE: DRUŽINA SAMOBOR, 20.00 MARGARET THATCHER - DOLGA POT DO FINCHLEYJA, ANG. TV FILM, 21.25 22.00 LJUBICE, ANG. NAD., 22.50 KRIV, FR. NAD., 0.30 ZABAVNI INFOKANAL

Trije zanimivi dogodki

15. oktobra so se v organizaciji Zveze Slovencev na Madžarskem in Generalnega konzulata R Slovenije v Monoštru odvijali trije - med sabo povezani - dogodki.

Predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnök in predsednik Društva likovnih umetnikov Prekmurja in Prlekije Jože Denko sta podpisala pogodbo o sodelovanju. Med dvema organizacijama je nekoč že potekalo sodelovanje, ki je pa zaradi raznih razlogov zamrlo, je povedal ob podpisu generalni konzul mag. Drago Šiftar. V društvo je vključenih 23 umetnikov, na podlagi pogodbe naj bi društvo pripravilo vsako leto dve razstavi v Slovenskem domu v Monoštru.

Na Generalnem konzulatu se je predstavila tudi založba in revija Apokalipsa, o njej in drugih zbirkah založbe sta govorili dramaturginja in prevajalka Gabriela Gaál ter dr. Iva Jevtič. Revija Apokalip-ta izhaja od leta 1994. Istoimensko društvo izdaja tudi več zbirk, med njimi zbirko Fraktal in Haiku. Projekt Revija v reviji pa predstavlja podobne revije in sodobne avtorje iz drugih držav Evrope. Madžarsko je zastopala revija Jelenkor, ki izhaja v Pécsu.

Razstava Ignaca Medena v Monoštru je t. i. dvojček, kajti del njegovih slik si lahko ogledate na generalnem konzulatu, del pa v Slovenskem domu.

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1., p.p. 77,
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA KLAR d.o.o.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota;
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada
RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
ter Javnega sklada za narodne in etnične
manjšine na Madžarskem.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600
HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale
države 52 EUR ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU15 1174
7068 2000 1357,
SWIFT koda: OTPVHUHB